

Месечен извештај

Проект за меѓуетничка интеграција на младите во образованието февруари 2019 г.

Меѓукомпонентни активности

Активности за соработка на проектот

- ✓ 8 февруари 2019 година, претставниците на МИМО го посетија Саемот за партнерство на Мировниот корпус организиран како дел од годишната обука за волонтери на Мировниот корпус и нивните колеги од организациите и училиштата каде што служат. Свкупните цели на саемот беа да се поврзат волонтерите на Мировниот корпус со локалните партнери и да ги информираат за програмите и ресурсите коишто се имплементираат и да поттикнат понатамошна соработка на локално ниво. Претставниците на МИМО споделија корисни материјали/брошури/печатени материјали со волонтерите и колегите и ги претставија тековните активности и иницијативи на ниво на проектот.

Онлајн алатки за комуникација со јавноста

- ✓ Со цел да се зголеми видливоста на проектните активности, да се зголеми јавната свест за целите на проектот и да се зголеми ангажираноста на заедницата, проектот ги користи следниве алатки за комуникација со јавноста:
  - веб страница (www.mcgo.org.mk)
  - Facebook страница (www.facebook.com/mcgo.mcec.mk)
  - Instagram (https://www.instagram.com/mcgo_mcec_mk/)
  - мобилна апликација *EduMobMK* (Android - <https://goo.gl/9wPRjq>; iOS - <https://goo.gl/t6KC2B>)
  - Канал на YouTube ([Macedonian Civic Education Center - MCEC](https://www.youtube.com/channel/UC...))
- ✓ Сите онлајн платформи за комуникација со јавноста редовно се ажурираат со информации, вести, фото галерии, видеа, ресурси и материјали за текот на проектните активности.
- ✓ Беше направено видео кое го претставува процесот на реновирање на ОУ „Ацо Шопов“ и беше споделено на веб страницата на проектот и на социјалните медиуми. На видеото се прикажани условите за учење и работа во училиштето пред и по реновирањето. Покрај тоа, на видеото е прикажана важноста на користењето на локалните ресурси за да се осигури одржливост на проектните активности. За да го гледате видеото, посетете го следниов линк: <https://www.youtube.com/watch?v=zJVvkOjCZYM>.
- ✓ Со цел да се информира јавноста за текот на проектните активности и достигнувања, претставник на проектот гостуваше на утринската програма на МТВ1. Во текот на емисијата беа споделени информации за проектните активности со фокус на меѓуетничката интеграција помеѓу младите од различно етничко потекло. Покрај тоа, јавноста беше информирана за проектните активности чијашто цел е развивањето на демократските вредности и однесувања кај учениците.

Организирање дискусии на ученици со Градоначалникот на Град Скопје

- ✓ Како последователна активност на настанот #YEIforPeaceDay, беше организирана дискусија на учениците со Градоначалникот на Град Скопје. Со цел да ги пренесат своите идеи за подобрување на Градскиот парк во Скопје, младите од сите основни училишта од Општина Бутел се сретнаа со Градоначалникот и му предадоа писмо со конкретни препораки. И Градоначалникот на Општина Бутел присуствуваше на настанот истакнувајќи ја посветеноста на Општина Бутел да ја поддржи иницијативата на учениците во наредниот период.

Мониторинг и евалуација

- ✓ Беа подготвени извештаи за искуствата и перцепциите на учениците пред почетокот на заедничките наставни активности во средните училишта: Браќа Миладиновци, Арсени Јовков и Здравко Цветковски. Извештаите беа прилагодени за секое училиште посебно, одразувајќи ги специфичните искуства и потреби на учениците од училиштето и опфаќајќи препораки за секое училиште, односно давајќи упатства за процесот на структурирање на заедничките часови, справување со отпорот од учениците да учествуваат во заедничките часови, итн.
- ✓ Врз основа на наодите од првичната проценка (фокус групи) на учениците-учесници во училишни секции, главните наоди и насоки за училишните секции беа подготвени и испратени до менторите на проектот, со цел наставниците да се информираат за тоа како да ги прилагодат активностите за да ги исполнат потребите на учениците. Насоките опфаќаат теми како: видови активности кои ги претпочитаат учениците, структура (време и методи на имплементација), предложени иницијативи за позитивни промени и потенцијални предизвици.
- ✓ Беа направени осум (8) посети за мониторинг на училишните секции и една посета на заедничка активност во партнерство. Извештаите од мониторингот укажуваат на разлики во квалитетот на спроведените активности, при што одредени училишта ги инкорпорираат сите потребни критериуми за успешна активност за МИМО низ целиот процес (на пример, Арсени Јовков-Скопје), додека кај други недостасуваат многу клучни елементи за успешна активност. Со користење на добрите практики на успешните училишта, ќе се обезбедат насоки за другите училишта за да се подигне квалитетот на спроведените активности.
- ✓ Завршено е собирањето податоци за искуствата на ученици од осмо (8) одделение со наставна програма за граѓанско образование и во тек е обработка и анализа на податоците. Податоците ќе бидат вметнати во заеднички извештај, заедно со наодите од истражувањето на наставниците кои ќе се користат за да се обезбедат препораки за подобрување на реализацијата на наставната програма.
- ✓ Финализиран е извештајот од истражувањето за перцепциите на претставниците на општините во врска со потребата од имплементација на активности коишто се однесуваат на меѓуетничката интеграција и граѓанските иницијативи, вклучувајќи ја и потребата општините да обезбедат поддршка за таквите активности. Исто така, беа подготвени препораки за потенцијалните влезни точки за идните активности со општините. Тие ќе го поддржат проектот со цел подобро дефинирање и таргетирање на активностите со општините.

Претстојни активности

- ➔ Одржување на соработката и координацијата со клучните образовни институции, донатори и други проекти.
  - ➔ Редовно ажурирање на сите онлајн платформи на проектот со информации, вести, фото галерии, видеа, ресурси и материјали.
  - ➔ Подготовка на информатор за медиумите и негово споделување со сите медиуми.
  - ➔ Финализирање на извештајот за искуствата со ревидираната наставна програма по предметот Граѓанско образование, преку вметнување на резултатите од истражувањето на учениците.
  - ➔ Подготовка на инструмент за прием на партиципативни повратни информации за наставната програма по предметот Граѓанско образование од родители на ученици во осмо (8) одделение и избирање на група родители за истражувањето.
- Спроведување 12 фокус групи со ученици коишто ќе учествуваат во заедничките активности во партнерство..

Активности за зајакнување на меѓуетничката кохезија

Последователни состаноци за поддршка на иницијативата на Град Скопје за заеднички наставни часови во средните училишта

- ✓ Тим на МИМО во партнерство со Град Скопје, Советот на Министерство за образование и наука за Меѓуетничка интеграција во образованието и ОБСЕ одржаа три последователни состаноци со определените училишта за имплементација на заеднички наставни часови. Во трите средни училишта Здравко Цветковски, Арсени Јовков и Браќа Миладиновци, тимот главно се фокусираше на временскиот период на заедничките наставни часови и потребната поддршка за наставниците којашто ќе биде обезбедена преку менторство. Уште еднаш беше потенцирано присуството на членовите на Тимот за училишна интеграција на овие состаноци, нивната суштинска улога во обезбедувањето поддршка на овие наставници и ученици и обезбедување на сите потребни услови и експертиза за постигнување на најдобри резултати.
- ✓ Тимот, исто така, ги презентираше резултатите од оценувањето на почетната состојба спроведено во секое средно училиште, коишто ќе служат како основа за следење и мерење на понатамошните резултати и влијанието во унапредувањето на меѓуетничката интеграција. По завршувањето на овие состаноци, училиштата ќе бидат менторирани и поддржани од тимот на проектот и партнерите во процесот на организирање и спроведување на заеднички наставни часови во овој период.

Партнерство со Општините – Вклучување на младите да водат преку личен пример

- ✓ Со цел да се обезбеди дополнителна длабинска поддршка на општините за унапредување на вештините и знаењата за тоа како да се признаат и поддржат идеите на учениците и да се трансформираат во конкретни младински активности, тимот на проектот избра пет (5) општини: Гостивар, Куманово, Бутел, Струмица и Град Скопје. Изборот беше направен врз основа на регионалната географска застапеност, повеќејазичниот карактер на општините, традиционалните партнерски односи со проектот и добрата соработка со училиштата на нивна територија.
- ✓ За да се постигне ова, тимот на проектот започна со организација на *информативни состаноци за планирање на почетокот*. Првите средби со општинските службеници се одржаа во општините Бутел и Струмица. На почетокот на март 2019 година ќе се организираат уште три состаноци. На овие состаноци ќе се дискутира за прилагодената програма за активности со учениците, процесот на креирање насоки за општинска соработка со училишните тимови за интеграција, општинската поддршка за младински иницијативи, начините за пристап на локалниот приватен сектор и мобилизацијата на домашните ресурси. Во март, тимот на проектот ќе обезбеди оплеснување на програмата за градење на капацитети за општинските службеници и членовите на училишните тимови за интеграција, која ќе ги зајакне нивните вештини и ќе ја поттикне нивната меѓусебна соработка и соработката со локалниот приватен сектор.

Јавна презентација од креативните работилници

- ✓ На 25 февруари 2019 година, младите од средното училиште „Зеф Љуш Марку“, Скопје ја изведоа претставата „Доста е!“ во просториите на Културниот информативен центар, која беше резултат на долгорочниот процес на работа и соработка преку креативните работилници. Заедно со нивните наставници, тие на родителите и пријателите им покажаа како младите можат да ги изразат своите интереси и потреби и да направат позитивна промена во нивните заедници, без разлика на етничката или која било друга припадност.

Активности во партнерство со училишните секции

- ✓ На почетокот на второто полугодие од училишната 2018/2019 година, училиштата продолжуваат со имплементација на активности со учениците во рамките на училишните секции. Ова се училиштата кои имплементираа активности во текот на овој месец: СУ „Гостивар“, Гостивар, ОУ „Гоце Делчев“, Аеродром, ОУ „Живко Брајковски“, Бутел, СУ „Ибрахим Темо“, Струга, ОУ „Кирил и Методиј“, с. Стајковци, Гази Баба, СУ „Арсени Јовков“, Град Скопје, ОУ „Јунус Емре“, с. Лисичани, Плашница, ОУ „Васил Главинов“, Велес, ОУ „Пере Тошев“, с. Дупјачани, Долнени и ОУ „Јосип Броз Тито“, Валандово. Со цел да се обезбеди поддршка на училиштата во текот на процесот на имплементација на активностите, тимот на проектот спроведе теренска посета на училиштата.
- ✓ Во ОУ "Живко Брајковски" од Бутел, 24 ученици кои учат на македонски и албански наставен јазик и се членови на секцијата за англиски јазик, остварија заедничка средба на која работеа во неколку групи. Една група ученици, заедно со нивните наставници го вежбаа текстот за претставата „Снежана и седумте џуџиња“ на англиски јазик, додека, пак, втората група ученици работеа на креирање сценографија за претставата. Третата група ученици кои имаа улога на костимографи предложија идеи за осмислување на изгледот на актерите.
- ✓ Понатаму, во СУ „Гостивар“ од Гостивар, етнички мешана група на ученици од драмската секција ги проучуваше најголемите македонски, албански и турски драматурзи.
- ✓ Учениците од секцијата за фотонинарство во СУ „Арсени Јовков“, Град Скопје, учествуваа во работилница која беше организирана со етнички мешана група на ученици и поддржана од наставниците кои предаваат на двата наставни јазици (македонски и албански). Учениците споделуваа примери и дискутираа на тема социјална неправда. Тие беа мошне успешни во идентификувањето на примери за социјална неправда во нивното опкружување. Како следна задача за групата, од нив се очекува да ја прикажат социјалната неправда преку фотографии, проследено со истражување спроведено преку интервјуа со лица во нивна близина, со цел да направат разлика помеѓу социјалната правда и социјална неправда.

- ✓ Ученици кои учат на македонски и турски наставен јазик и членови од секцијата за историја во ОУ „Јунуз Емре“ од с. Лисичани, Општина Плашница го посетија „Националниот музеј за Народноослободителната борба“ во Кичево и подготвија презентација посветена на извршената посета.
- ✓ Учениците од ОУ „Јосип Броз Тито“, Општина Валандово учествуваа во активност во рамките на секцијата по предметот техничко образование. На почетокот, тие имаа можност да учествуваат во игра за загревање во која разговараа за нивните омилени спортисти. Потоа, тие користеа различни алатки (соларни панели, роботизирани машини) за да изградат импровизирана роботика.
- ✓ Во ОУ „Васил Главинов“ од Велес, учениците од ликовната секција дизајнираа и сликаа картички со мотиви кои го слават Меѓународниот ден на жената.

Активности во партнерство

- ✓ По ориентациониот состанок на кој училиштата избрани за спроведување на активностите во партнерство се запознаа со административното регулирање на процедурите за плаќање и методологијата за успешно спроведување на активностите, тие започнаа со подготовка за спроведување на одобрените активности. Училиштата главно се фокусираа на набавка на потребните материјали за имплементација на активностите. Со цел да се поддржат училиштата во процесот на подготовка и имплементација на активностите, тимот на проектот спроведе континуирана комуникација со училиштата преку емајл и телефон.
- ✓ Партнерските активности со учениците кои учат на различни наставни јазици беа имплементирани помеѓу партнерските училишта ОУ „Димитар Македонски“ од Аеродром и ОУ „Раметула Амети“ од Желино. Дваесет ученици од двете партнерски училишта учествуваа на работилница на која учениците имаа можност подобро да се запознаат. Понатаму, учениците кои учат на македонски наставен јазик во ОУ „Ацо Шопов“, Општина Бутел работеа заедно со учениците кои учат на албански наставен јазик во ОУ „Лиман Каба“, Општина Бутел при изработката на брошура со основни информации за училиштата, видот на активности кои се имплементирани и структурата на училиштата, користејќи ја апликацијата Publisher.

Претстојни активности

- ➔ Организирање информативни состаноци за планирање на почетокот со преостанатите три општини избрани за Вклучување на младите да водат преку личен пример.
- ➔ Имплементација на две работилници за олеснување на развојот на насоките за општинска соработка со училишните тимови за интеграција и локалните приватни сектори.
- ➔ Организирање на редовни состаноци и координација со Советот на МОН за меѓуетничка интеграција во образованието.
- ➔ Менторство и поддршка на наставници, членови на Тимовите за училишна интеграција и директори од избрани средни училишта за имплементација на заеднички наставни часови.
- ➔ Обезбедување поддршка на избраните училишта за спроведување на долгорочни воннаставни активности во училишните секции и организирање на теренски посети со цел да се поддржи спроведувањето.
- ➔ Обезбедување поддршка на избраните училишта за спроведување на воннаставни активности во партнерство и организирање на теренски посети со цел да се поддржи спроведувањето.
- ➔ Поддршка и спроведување на креативни работилници и форум театар со ученици во избраните средни училишта.
- ➔ Повеќе подготовки за поддршка на избраните 15 општини за развој на Општински политики за Меѓуетничка интеграција во образованието и Младинско граѓанско учество.

Активности за јакнење на демократската култура и граѓанското однесување

Ревизија на имплементацијата на предметот граѓанско образование

- ✓ Компонентата е во процес на развој на стратегијата и следните чекори во однос на реформите во граѓанското образование. Тимот на проектот работеше на планот за соодветна имплементација на наставните програми за Граѓанско образование во основните и средните училишта. За почеток, ќе биде изготвен Национален концепт за граѓанско образование. Образложението за тоа е дека на ниво на држава, документот ќе даде одговори на тоа:
  - Зошто постои потреба од реформи во областа на Граѓанското образование;
  - Кои се предностите од предметот Граѓанско образование реализиран на современ начин;
  - Какви граѓански компетенции треба учениците да поседуваат по завршување на формалното образование;
  - Граѓанско образование во наставните програми и активности кои се вклучени во повеќе наставни програми;
  - Граѓански етос како училишна средина за поттикнување на ученички иницијативи.
- ✓ Тимот на проектот одржа првичен состанок со претставници на Бирото за развој на образованието (БРО) и практичарите на граѓанско образование, на кој беше изработен план за активности за 2019 година и беше договорен концепт и временска рамка за развој на Национален концепт за граѓанско образование.

Прирачник за ученици за Граѓанско образование за осмо одделение (8)

- ✓ Тимот на проектот работеше на финалните прилагодувања на Прирачникот за ученици за Граѓанско образование за осмо одделение (8). Публикацијата е финализирана и ќе биде испечатена на македонски, албански, турски и српски јазик и дистрибуирана до сите основни училишта. БРО ќе ги информира сите училишта и ќе го објави Прирачникот на нивната веб-страница за јавна употреба за наставниците, учениците и родителите.

Настан за доделување сертификати на наставниците по Граѓанско образование

- ✓ Настанот за доделување сертификати на наставниците по граѓанско образование ќе се организира со цел да се одбележи процесот на унапредување на вештините на наставниците по Граѓанско образование врз основа на ревидираните наставни програми за осмо одделение (8). Во извештајниот период, тимот на проектот ги започна подготовките за настанот на кој ќе присуствуваат околу 350 наставници по Граѓанско образование од основните училишта, како и претставници од образовните институции, училиштата и граѓанските организации. Во текот на настанот, БРО ќе им додели сертификати на сите наставници во основните училишта кои учествуваа на обуките за имплементација на новите наставни програми за Граѓанско образование за осмо одделение (8).

Претстојни активности

- ➔ Организирање состаноци со тимот на експерти за унапредување на предметот Граѓанско образование за основно и средно образование.
- ➔ Развој на Национален концепт за граѓанско образование за основно образование.
- ➔ Иницирање на процесот за развој на концептот за спроведување младински иницијативи на ниво на училиште и на заедница.
- ➔ Финализирање на процесот на подготовка за печатење на Прирачникот за Граѓанско образование за учениците од осмо одделение.
- ➔ Организација на јавниот настан за доделување на сертификати на наставниците по Граѓанско образование за успешно завршување на обуките за имплементација на нова наставна програма за Граѓанско образование за осмо одделение.
- ➔ Спроведување истражувања и интервјуа за *истражувањето на почетната состојба во Граѓанското образование за средните училишта.*

Активности за стимул на училиштата/реновирање

Реновирање на училишта

- ✓ Активностите за реновирање беа завршени во две училишта од првата година на имплементација и техничкиот прием на завршените активности беше организиран во следните училишта: ОУ „Маршал Тито“, Општина Струмица и ОУ „Гоце Делчев“, Општина Битола.
- ✓ На 8 февруари 2019 година, беше објавено Барање за понуди за реновирање на основното училиште „Никола Карев“ во Општина Радовиш избрано во првата година од имплементацијата, во два дневни весника („Нова Македонија“ и „Коха“) и на следната веб страна: www.mcgo.org.mk.
- ✓ На 22 февруари 2019 година, комисијата за оценување организираше јавно отворање на добиените понуди за избор на градежна компанија за реновирање на основното училиште „Никола Карев“ во Општина Радовиш. Беа спроведени интервјуа со претставници од секој од трите понудувачи што понудиле најниски цени и тимот на проектот ја подготви неопходната документација за одобрување на избраната градежна компанија. Документацијата беше испратена до Службеникот за склучување договори во Регионалната канцеларија за склучување договори на УСАИД во Косово, кој официјално ја одобри избраната градежна компанија.
- ✓ На 25 февруари 2019 година беа испратени барања за понуди со цени до трите највисоко рангирани компании за надзор на проектот за реновирање на ОУ „Никола Карев“ во Општина Радовиш. Рокот за доставување на понудите е 4 март 2019 година.
- ✓ Документацијата за поделба на трошоците помеѓу училиштата и општините во процесот на реновирање (финансиски или во натура) беше подготвена за следните училишта: ОУ „Андреа Савевски Кикиш“, Општина Тетово, СУ „Кузман Шапкарев“, Општина Битола и СУ „Јане Сандански“, Општина Струмица.
- ✓ Беше спроведена теренска посета на ОУ „Единство Башкими Бирлик“ во Општина Гостивар во текот на која тимот на проектот заедно со претставниците на Тимот за реновирање на училиштата (ТРУ) ги дефинираше ставките/позициите за реконструкција на спортската сала.
- ✓ Тимот на проектот организираше технички прием на завршените активности за реновирање во основното училиште „Маршал Тито“, Општина Струмица и ОУ „Гоце Делчев“, Општина Битола.
- ✓ На 13 февруари 2019 година беше објавен јавен повик за избор на 12 училишта за втората година од проектот и сите 450 основни и средни училишта од 81 општина беа поканети да аплицираат. Отворениот повик беше објавен на веб страната на МЦГО на сите четири (4) наставни јазици. За повеќе информации посетете ја следната веб страна: <http://www.mcgo.org.mk/uncategorized/call-for-application-in-the-component-3-incentives-to-schools-renovations-for-2019/>. Рокот за доставување на апликациите од училиштата беше 27 февруари 2019 година. Процесот на администрација на апликациите е во тек.
- ✓ Тимот на проектот започна со подготовка на претстојната работилница за градење на капацитетите на училишниот кадар од реновираните училишта за развој на вештини за управување со ризици од катастрофа. За таа цел, беше подготвен нацрт модул за работилницата. Целта на оваа работилница е да се обучи училишниот кадар и учениците за развој на планови, процедури, методи и активности во случај на ризик од катастрофа.
- ✓ Тимот на проектот работеше на истражување на стандардите и трошоците потребни за одржување на хигиената во училиштата. Резултатите од истражувањето ќе бидат презентирани на претстојната работилница за градење на капацитетите на училишниот кадар од реновираните училишта.

Претстојни активности

- ➔ Организирање на технички прием со претставниците на избраната градежна компанија, компанијата за надзор и претставниците на тимот за реновирање на училиштата од основното училиште „Браќа Миладиновци“ од Општина Струга.
- ➔ Организирање на состаноци пред почетокот на градежните активности со претставници на избраната градежна компанија, компанијата за надзор и претставниците на тимовите за реновирање на училиштата од основното училиште „Никола Карев“ од Општина Радовиш.
- ➔ Потпишување на Меморандум за разбирање за проектот за реновирање на ОУ „Единство Башкими“ од Општина Гостивар.
- ➔ Организирање на работилница за одржување на училиштата за претставниците на тимот за реновирање на училиштата (техничкиот кадар на училиштата, директорите на училиштата и секретарите на училиштата).
- ➔ Оценување на апликациите од училиштата за втората година од проектот од страна на Работната група на Компонентата во согласност со веќе утврдените критериуми за избор на училиштата.
- ➔ Избор на 12 училишта за реновирање за втората година од проектот.
- ➔ Набавка на кутии со алати за 12 реновираните училишта во текот на првата година од проектот.